

Πρόλογος

Πρωταρχικό σκοπό της παρούσας μελέτης αποτελεί η διερεύνηση και η ερμηνεία της πολυπρισματικής θέασης των Βαλκανίων από τη νεοελληνική κουλτούρα· συγχρόνως επιχειρείται να προσδιοριστεί η θέση της Ελλάδας σε επίπεδο συμβολικής γεωγραφίας σε αυτά τα συμφραζόμενα. Η μέθοδος που χρησιμοποιώ είναι κειμενοκεντρική και ερμηνευτική, και συντελεί στη διαμόρφωση ενός σχήματος θεωρητικού και εξελικτικού, το οποίο αποκαλώ το σχήμα των *Ένθετων Αντεστραμμένων Οριενταλισμών*. Αυτό μου επιτρέπει να εξετάσω και να ερμηνεύσω τις βαθύτερες σημασιοδοτήσεις όπως και τις λειτουργίες ενός ευρέος υλικού από τη νεοελληνική γραμματεία, γραμμένου σε διαφορετικό χωροχρόνο και υπό διαφορετικές συνθήκες. Σε μια εποχή κατά την οποία τα Βαλκάνια επανέρχονται δυναμικά στο επίκεντρο του διεθνούς ενδιαφέροντος, η παρούσα μελέτη επιχειρεί μια εις βάθος κατανόηση ιστορικών, πολιτικών, πολιτισμικών και ιδεολογικών παραγόντων που διαμόρφωσαν τον αναφερόμενο στα βαλκανικά έθνη νεοελληνικό λόγο.

Το παρόν βιβλίο αποτελεί επεξεργασμένη, διορθωμένη και εμπλουτισμένη μορφή της διδακτορικής διατριβής μου, την οποία υποστήριξα τον Μάρτιο του 2020 στο τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και εγκρίθηκε με τον βαθμό "Άριστα μετ' επαίνου". Στην ολοκλήρωση του εγχειρήματος αυτού σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η επιστημονική κοινότητα που το πλαισίωσε. Στον επιβλέποντα Καθηγητή και δάσκαλό μου κ. Δημήτρη Καργιώτη εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου και τον ευχαριστώ για τη βοήθεια και τη στήριξη που μου προσέφερε σε όλα τα στάδια των ερευνών μου. Θερμές ευχαριστίες οφείλω επίσης στα άλλα δύο μέλη της τριμελούς επιτροπής, την Καθηγήτρια κ. Damla Demirözü, και την Καθηγήτρια κ. Αλεξάνδρα Ιωαννίδου, για την ουσιαστική συμβολή τους κατά τις διάφορες φάσεις εκπόνησης της μελέτης. Ευχαριστώ επίσης τον Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Γιάννη Παπαθεοδώρου, μέλος της αρχικής τριμελούς επιτροπής, για τις καίριες παρεμβάσεις του καθώς προχωρούσε η έρευνά μου. Επιπλέον, ευχαριστώ τα υπόλοιπα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής: τον Καθηγητή κ. Tudor Dinu, τον Καθηγητή κ. Νίκο Μαραντζίδη, τον Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Γεώργιο Σαλακίδη και την Επίκουρη Καθηγήτρια κ. Αγγέλα Γιώτη, για το ενδιαφέρον με το οποίο αντιμετώπισαν τη δουλειά μου και τις ουσιαστικές παρατηρήσεις τους.

Ευχαριστίες οφείλονται ακόμη στον Καθηγητή κ. Μίλτο Πεχλιβάνο και στον Καθηγητή κ. Johannes Niehoff-Panagiotidis, για τη βοήθεια που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια της έρευνάς μου στο Freie Universität του Βερολίνου. Εξαιρετικές ευχαριστίες εκφράζω στο Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, όπου συνέλεξα σημαντικό τμήμα του πρωτογενούς, και όχι μόνον, υλικού μου. Αντίστοιχες ευχαριστίες εκφράζω στους εργαζόμενους της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, των

Βιβλιοθηκών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, της Βιβλιοθήκης της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, της Βιβλιοθήκης του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου, και της Βιβλιοθήκης του Osteuropa - Institut του Βερολίνου.

Τέλος, ευχαριστώ θερμά τον κ. Παναγιώτη Πίστα για την προσεκτική ανάγνωση του βιβλίου μου και τις επισημάνσεις του. Και, κυρίως, τον κ. Πέτρο Παπασαραντόπουλο, που δέχτηκε ασμένως να συμπεριλάβει το βιβλίο μου στο εκδοτικό πρόγραμμα των εκδόσεων Επίκεντρο.

Πάνω από όλα, την βαθιά ευγνωμοσύνη μου εκφράζω στους γονείς μου Χρήστο και Κωνσταντία, στην αδερφή μου Βασιλική, καθώς και στη Νατάσα, για όλα όσα μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσης μελέτης. Χωρίς την ουσιαστική και πολυεπίπεδη στήριξή τους, το έργο αυτό δεν θα ήταν δυνατόν να ολοκληρωθεί.